

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นป्रถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านท่าขอนยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
- 1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

1.4 การเขียนสะกดคำและคำยาก

1.5 แบบฝึกทักษะ

1.6 การหาค่าประสิทธิภาพและการหาค่าดัชนีประสิทธิผล

1.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.8 ความพึงพอใจในการเรียนรู้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยในประเทศ

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรมวิชาการ (2546 : 4 - 8) ได้เสนอโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศไทยที่นำมาใช้เป็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1.1 หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวโน้มของการจัดการศึกษาของประเทศไทย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทย ความคู่ความเป็นสากล
- 2) เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนประชานทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
- 4) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างเบ็ดเตล็ดทั้งด้านสาระเวลา และการจัดการเรียนรู้ สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศไทย
- 5) เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์จากการศึกษาทุกรูปแบบ
- 6) เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้มีความสอดคล้องต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- 7) เป็นหลักสูตรที่ให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.1.2 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมุนุย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

- 1) เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยในตนเองปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
- 2) มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝร ใฝเรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
- 3) ความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีคิด วิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์

- 4) มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการคำนวณชีวิต
- 5) รักการออกกำลังกายดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
- 6) มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค
- 7) เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองคีบีดมั่นในวิถีชีวิตและการปักครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 8) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทยทั้งพยากรณ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- 9) รักประเทศไทยและห้องถิน มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม
- 10) มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมาย ตามแผนกลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน

1.1.3 โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตร 4 ช่วงชั้น ตามพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2) สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรมของผู้เรียน เป็น 8 กลุ่มสาระ ดังนี้

2.1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

2.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

2.4) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.5) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

2.6) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2.7) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้

โดยอาจจะจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ

กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะการงานอาชีพ และเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้ เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนอง ความสามารถ ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มเติม ได้ให้สอดคล้องและตอบสนองศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นจากการเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เข้าร่วม และปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเอง ตามความสนใจและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของการเป็นมนุษย์ให้ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายการสร้างเยาวชนของชาติ ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ เพื่อสนององค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1) กิจกรรมแนวโน้ม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถ ของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถคืนพันและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอาชีพ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้าง

สัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนจะต้องทำหน้าที่แนะนำให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและ การพัฒนาตนของสู่โลกอาชีพและมีงานทำ

3.2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง อย่างกระบวนการ ตั้งแต่ ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ชุมชน และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

1.1.4 มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มี ลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนจบในแต่ ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ เอกสาร มาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับศักยภาพปัจจุบันในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นมาตรฐานที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่ เก็บข้อมูลความสามารถ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

1.1.5 เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง/ปี หรือ 4-5 ชั่วโมง/วัน

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง/ปี หรือ 4-5 ชั่วโมง/วัน

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 - 1,200 ชั่วโมง/ปี หรือ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง/วัน

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง/ปี หรือ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง/วัน และมีการคิดน้ำหนักของรายวิชาเป็นหน่วยกิต (40 ชั่วโมง/ภาค มีค่าน้ำหนัก 1 หน่วยกิต)

1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน ต้องมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ดังนี้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้อง อาศัยหลักการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ามาช่วย ดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทฤษฎีที่มีหลักการและแนวคิดที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ซึ่ง ทศนา แarenมณี และคณะ (2545 : 14 – 25) ประมวลไว้พอสรุปได้ดังนี้

1) ทฤษฎีพัฒนาการสติปัญญาของบ魯นเนอร์ (Bruner) ที่เชื่อว่า มนุษย์ เลือกที่จะรับสิ่งที่ตนเองสนใจและกระบวนการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) เขากล่าวว่า มนุษย์มีขั้นการเรียนรู้จากภาพแทนของจริง (Enactive Stage) และขั้นการเรียนรู้จากภาพแทนของจริง (Iconic Stage) และขั้นการเรียนรู้ สัญลักษณ์และ นามธรรม (Symbolic Stage) เขายังเชื่อว่าการเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุดคือ การให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ ด้วยตนเอง การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการที่คุณเราสามารถสร้างความคิดรวบยอด และเกิดการคิด แบบหยั่งรู้ขึ้น โดยแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความ ต้องการขั้นพื้นฐานตามธรรมชาติเป็นลำดับขั้น ได้แก่ ขั้นความต้องการทางด้านร่างกาย ขั้นความ ต้องการความนั่นคง ปลอดภัย ขั้นความต้องการยอมรับและการยกย่องจากสังคม และขั้นความ ต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองย่างเต็มที่ และต้องการที่จะรู้จักกับตนเองและพัฒนาตนเอง ไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

3) ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ทฤษฎีการสร้างความรู้นี้ รากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) และวีก็อฟสกี้ (Vygotsky)

ซึ่งอธิบายว่า โครงสร้างทางสังคมปัจจุบันของบุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อม ซึ่งเพียงพอที่เชื่อว่า คนทุกคนมี พัฒนาการไปตามลำดับขั้นจากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมและสังคม ส่วนวิถีทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมสังคมและภูมายาน้ำหนึ่ง

4) ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ โดยการสร้างชิ้นงาน (Constructionism)

ทฤษฎีนี้ใช้แนวคิดพื้นฐานเดียวกันกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ แต่เพเพิร์ท (Papert) มีความคิด ต่อเนื่องว่า หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้และนำความคิดของตนเองไปสร้างชิ้นงานขึ้น โดย อาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะช่วยทำให้ความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เมื่อผู้เรียน สร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา ในโลกที่หมายถึง การสร้างความรู้ขึ้นในตนเอง ความรู้ที่สร้างขึ้นจะมี ความหมายอยู่คู่กันและไม่ลืมง่าย นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิด ของตนเองได้และความรู้ที่สร้างขึ้นจะเป็นฐานมั่นคง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ต่อไปเรื่อยๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

5) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative Learning) สลาвин (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และโรเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) กล่าวว่า ในกระบวนการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเป็นมิตรที่มักถูกละเลยหรือมองข้ามไป โดยปกติปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ เป็นลักษณะการแข่งขัน ลักษณะต่างคน ต่างเรียน และลักษณะร่วมมือกัน ซึ่งเน้นความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีลักษณะ สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

5.1) มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependence)

5.2) มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face – to – Face- Probatative Iteration)

5.3) สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่สามารถ ตรวจสอบได้ (Interpersonal Accountability)

5.4) มีการใช้ทักษะการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงาน กลุ่ม (Interpersonal and Small – Group Skills)

5.5) มีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing)

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หากผู้เรียนได้ร่วมมือกัน ลักษณะดังกล่าว จะเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น เนื่องจากการร่วมมือกันช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่ จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายมีแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจไฟแรงฤทธิ์ รู้จักใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ และรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีความสัมพันธ์ตอกันและกันตีขึ้นและมี ศุภภาพจิตดีขึ้นด้วย

1.2.2 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า เป็นการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง กับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน ซึ่งมีหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) ดังนี้ สร้างหาข้อมูล ศึกษาทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมายแก่ตนเอง สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อความรู้
 2. ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation)
 3. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันและได้เรียนรู้จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์แก่กันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Interaction)
 4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการ” ควบคู่ไปกับ “ผลงาน” ข้อความรู้ที่สรุปได้ (Process ; Product)
 5. ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application)
- สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบชิปป้า (CIPPA) ของ ทิสนา แย้มนลี (2542 : 1 – 17) ที่กล่าวว่า การสอนแบบชิปป้า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางด้าน ร่างกาย ศติปัญญา อารมณ์ และ สังคม ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 5 ประการ ได้แก่
1. การสร้างองค์ความรู้ (Constructionist of Knowledge) หมายถึง การสร้าง ความรู้ตามแนวคิดของการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructionist) กิจกรรมการเรียนรู้ที่คีควรเป็น กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ ที่มีความหมายต่อตนเอง
 2. การปฏิสัมพันธ์ (Iteration) หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือ สิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่คีต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับ บุคคลและแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม
 3. การอาชัยทักษะทางกระบวนการ (Process Skills) หมายถึง การอาชัย ทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ นอกเหนือจากการเรียนรู้จะ

เป็นไปอย่างต่อเนื่องได้ดี หากผู้เรียนอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมในการรับรู้และเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ การรับรู้ที่ดีตั้งแต่ตัว ไม่เคยขาด

4. การมีส่วนร่วมทางกาย (Physical Participation) หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จะเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ไขปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้ทางด้านกระบวนการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) หมายถึง การนำความรู้ไปใช้ในหลายลักษณะ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่อยๆ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎี กับการปฏิบัติ

องค์ประกอบที่ 5 ประการนี้ เกิดจากการประสาน 5 แนวคิดหลัก ได้แก่

1. การสร้างสรรค์ความรู้ (Constructionist)
2. กระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning)
3. ความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness)
4. การเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning)
5. การถ่ายโอนข้อมูลการเรียนรู้ (Transfer of Learning)

บทบาทของผู้สอนจำเป็นต้องเปลี่ยน ผู้เรียนจะเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามสภาพการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้ จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับการปรับตัวและแรงเสริมที่ได้จากผู้สอน หลักการแบบซิปป่า สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางกาย สติปัญญาและสังคม ส่วนการมีส่วนร่วมทางด้านอารมณ์นั้น มีการเกิดความคุ้นเคยกับทุกด้านอยู่แล้ว ถ้าผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแบบดังกล่าวได้แล้ว การจัดการเรียนการสอนก็จะมีลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 1) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงจะต้องจัดให้มีองค์ประกอบการเรียน 3 ส่วน คือ

1. การรับรู้
2. การบูรณาการความรู้

3. การประยุกต์การใช้ความรู้ โดยการจัดการเรียนการสอนต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการสอนที่หลากหลาย

กรมวิชาการ (2538 : 23) กล่าวถึง กระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยว่ามี กระบวนการอยู่ 4 ขั้นตอน

1. ทำความเข้าใจสัญลักษณ์
2. สร้างความคิดรวบยอด
3. สื่อความหมาย
4. พัฒนาความสามารถ

การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวความคิดที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนจะต้องวางแผนจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้แหล่งความรู้และสื่อการเรียนรู้ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีครุให้คำปรึกษาการเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2545 ค : 101) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ครุต้องจัด ผสมผสานหลากหลายแบบ ต้องพัฒนาให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สนิท สัตโภภัส (2538 : 90) กล่าวว่า หลักการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ต้องนำทฤษฎีการสอนต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนพอสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการสอนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน เช่น ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของ Pavlov นักจิตวิทยาวารสเซีย กล่าวว่า การวางเงื่อนไขเป็นการเรียนรู้สิ่งมีชีวิต แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าเที่ยมเหมือนกับแสดงสิ่งเร้าจริง ถ้าได้วางเงื่อนไขที่ถูกต้อง 便ได้ทดลองกับสุนัข โดยครั้งแรกสั่นกระดิ่งฆีบ ๆ สุนัขน้ำลายไม่ไหล แต่เมื่อสั่นกระดิ่งพร้อม กับให้เนื้อ สุนัขจึงน้ำลายไหลทำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้ง จนสุนัขเกิดการเรียนรู้ว่า ถ้ามีเสียงกระดิ่งก็จะได้เนื้อกิน ต่อเมื่อสั่นกระดิ่งฆีบ ๆ ไปนาน ๆ น้ำลายสุนัขก็จะถอย ๆ หายไป ตามทฤษฎีนี้สามารถนำมาใช้กับการเรียนการสอน ดัง

1.1 ครูควรให้การเสริมแรง เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้าน การกระทำให้เด็กเกิดความไม่พอใจ เช่น ให้รางวัล ชมเชย ยิ้มให้ เป็นต้น

1.2 การเรียนรู้จะเกิดการกระทำต่อเนื่องซ้ำ ๆ กัน ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาไทยจึงควรมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนบ่อย ๆ จนเกิดทักษะทางภาษา (แต่ยังมากเกินจะเกิดความเบื่อหน่าย)

1.3 พฤติกรรมที่ไม่ได้การเสริมแรงและไม่ได้แรงเสริมไปนาน ๆ พฤติกรรมนี้ จะหมายไปในที่สุด ดังนั้น ถ้าครูไม่อยากให้เด็กกระทำสิ่งใดที่ไม่พึงประณาน จะต้องไม่ให้แรงเสริม วางแผนกับพฤติกรรมนี้เสีย

2. ทฤษฎีความสัมพันธ์ต่อเนื่องของ Thorndike นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน กล่าวว่า “สิ่งมีชีวิตจะเรียนรู้โดยบังเอิญ หรือการลองถูกคลองผิดก่อน ต่อเมื่อจำได้แล้วจึงเลือกใช้ พฤติกรรมที่ถูกต้อง” ทฤษฎีนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ 3 กฎ กือ

2.1 กฎแห่งผลการตอบสนอง กือ “พฤติกรรมที่ทำให้เกิดความไม่พอใจ ย่อมทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก” การตอบสนองเพื่อความพอใจนี้ เรียกว่า “การเสริมแรง” ทำให้อยากทำซ้ำอีก และในทางตรงกันข้าม ถ้าทำแล้วทำให้เกิดความไม่พอใจย่อมไม่อยากทำอีก

2.2 กฎแห่งความพร้อม กือ “ถ้าสิ่งมีชีวิตที่มีความพร้อมแล้วได้กระทำ จะทำให้เกิดความพอใจและอยากทำอีก”

2.3 กฎแห่งการฝึกหัด กือ “ถ้าทำสิ่งใดบ่อย ๆ ย่อมเกิดความชำนาญและคล่องตัว ทำให้อยากทำอีก หากไม่ได้ทำจะทำให้ไม่อยากทำ”

3. ทฤษฎีการวางแผนใน แบบลงมือกระทำของ Skinner นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ศึกษาการเรียนรู้ โดยการวางแผนในให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกระทำ จากทฤษฎีนี้ สามารถนำมาใช้กับการศึกษา กือ

3.1 เมื่อครูสั่งให้เด็กทำแบบฝึกหัดต่าง គรุจะต้องรับตรวจและส่งคืน เพื่อให้เด็กรู้ผลการกระทำทันที จะเป็นการเสริมแรงให้เด็กเป็นอย่างดี

3.2 ครูสามารถนำหลักการของทฤษฎีนี้ไปใช้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมได้ เพราะบทเรียนแบบนี้มีแรงเสริมให้ทันที (มีคำตอบ คำ답 เป็นระบบ ๆ) เด็กจะทำงานตามลำพังได้ มีความรู้สึกเป็นอิสระ ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง

3.3 การเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ ผู้เรียนต้องลงมือกระทำเอง โดยไม่ต้องรอสั่งเร้า ภายนอก แต่เกิดจากสิ่งร้าภายใน ครูควรกระตุ้นให้เด็กเกิดสิ่งร้าภายในมากกว่าจะคิดสร้างแต่สิ่งร้าภายนอก เช่น ชักจูงให้เด็กเห็นคุณค่าของการศึกษา ให้เด็กเห็นประโยชน์ของการกระทำ พฤติกรรมต่าง ๆ

กรณีวิชาการ (2545 ค : 21) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ขณะนี้ ครูผู้สอนและผู้ชัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้นำ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนใน

10. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต ใจจำ และจดสิ่งบันทึกต่าง ๆ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ทางภาษา

11. นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

12. ให้แบบอย่างที่คิดแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาของครูในการสอน และการสื่อความในโรงเรียน

13. เน้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนในการวัดและประเมินผล

14. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนของตนเอง เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

ตามลำดับ

15. ศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

16. สอนซ่อนเรтин เมื่อทราบว่าผู้เรียนขาดทักษะทางภาษาด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน

17. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน เรียนภาษาไทยด้วยความสนใจและสนุกสนาน เพื่อให้ผู้เรียนชอบเรียนภาษาไทยและรักภาษาไทย

18. จัดหนังสือที่เหมาะสมมาให้ผู้เรียนอ่านมาก ๆ หรือส่งเสริมการอ่านหนังสือในห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนอ่านคล่องและมีความรู้กว้างขวาง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุณาวิชาการ. 2545 ค : 20) ได้พัฒนาให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งได้กำหนดให้ขัด การศึกษาตามหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาภาษาไทย ให้เป็นมุขย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สถาปัญญา ความคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมแห่งความเป็นไทย ในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน มิได้มุ่งหวังให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้ผู้เรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง สื่อสารกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร ได้เป็นอย่างดีรวมทั้งต้องรักภาษาไทยไว้ในฐานะที่เป็นสมบัติของชาติ ด้วย

การกำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดสาระ 5 หัวข้อ ได้แก่

1. การอ่าน

2. การเขียน
3. การฟัง การอุ้มและการพูด
4. หลักการใช้ภาษา
5. วรรณคดีและวรรณกรรม

แต่การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริง ต้องจัดในลักษณะบูรณาการ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษาไทย โดยบูรณาการด้วยวิธีที่หลากหลาย แต่ต้อง มีคู่เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การเรียนภาษาไทยต้องมีชุดมุ่งหวังที่แน่นอนคือ ความมุ่งหวังที่จะเกิดผลการเรียนรู้ กับผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุณาวิชาการ. 2545 ค : 9) มีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร ได้เป็นอย่างดี
2. สามารถพูด ฟัง อ่าน เขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ
4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน แสวงหาความรู้ ใช้ภาษาในการพัฒนาตนและ สร้างสรรค์งานอาชีพ

5. มีความตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษา และความเป็นไทย ภูมิใจ ชื่นชม ในวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย
 6. สามารถนำทักษะทางภาษามาใช้ในชีวิตจริงอย่างมีประสิทธิภาพ
 7. มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย
 8. มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์กว้างไกล

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเน้นเรื่องการเขียนเพื่อฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก

1.4 การเขียนสะกดคำและคำยาก

การเขียนสะกดคำ เป็นพื้นฐานการเขียนทุกรายการดับชั้นในการเรียนการสอน นักเรียนจึง จำเป็นต้องรู้จักการสะกดคำให้ถูกต้อง เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

1.4.1 ความหมายของการเขียนสะกดคำ

นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ต่างได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

บรรจง จันทร์พันธ์ (2547 : 31) สรุปการเขียนสะกดคำ หมายถึง การฝึกทักษะการเขียนให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 เป็นการเขียนที่มีการเรียงพัญชนะ สาร วรรณยุกต์ ตัวสะกดและตัวการันต์ได้อย่างถูกต้องและมีความหมาย สามารถนำไปใช้ลือสารในชีวิตประจำวันได้

นิมิตร เพชรจำรงค์ (2547 : 20) สรุปการเขียนสะกดคำ หมายถึง การนำพัญชนะ สาร วรรณยุกต์ พยัญชนะ ตัวสะกด และเครื่องหมายต่าง ๆ มาสมสานกันตามหลักของอักษรวิธีทางภาษาจันได้พยานค์หรือคำที่มีความหมายและไม่มีความหมายและนำไปใช้ตามชุดมุ่งหมาย

สุวนารถ ฐานเม่น (2547 : 19) สรุปการเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเรียงตามพัญชนะ สาร วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนตามหลักการเขียนและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ภาสินี ขันแก้ว (2547 : 9) กล่าวไว้ว่า การเขียนสะกดคำ คือ การเขียนคำที่นำพัญชนะต้น สาร ตัวสะกด วรรณยุกต์ มาประสมเป็นคำอ่านก่อนเพื่อนำไปสู่การเขียนคำได้อย่างถูกต้อง

ปิยะภรณ์ สร้อยระย้า (2545 : 28) สรุปการเขียนสะกดคำ หมายถึง วิธีการเขียนคำเรียงลำดับพัญชนะ สาร วรรณยุกต์ ให้เป็นคำที่ถูกต้องตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 เพื่อให้ผู้อ่านออกเสียงได้ และนำไปใช้ในประโยชน์ชีวิตประจำวันได้

บันลือ พฤกษะวัน (2533 : 115) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสะกดคำ คือ การสอนให้เด็กได้รู้จักหลักเกณฑ์ของการเรียงลำดับตัวอักษรภาษาไทยคำหนึ่ง ๆ เพื่อจะได้ออกเสียงได้อย่างชัดเจนและเขียนคำนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ทวีศรี จันทร์เอี่ยม (2532 : 8) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า หมายถึง การเขียนโดยใช้พัญชนะ สาร วรรณยุกต์ และตัวสะกดการันต์ เรียนเรียงเป็นคำให้ถูกต้อง และมีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525

สมศักดิ์ สินธุระวิชญ์ (2529 : 59) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเขียนพัญชนะ สาร ได้อย่างถูกต้องในการเขียนคำต่าง ๆ

ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2525 : 784) ได้ให้ความหมายของคำว่า การสะกดคำ หมายถึง เรียนหรืออ่านออกตัวอักษรที่ประกอบกันเป็นคำ จากความหมายของการเขียนสะกดคำข้างต้น สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำหมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้และอ่านออกตัวอักษร ได้แก่ พัญชนะ สาระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ ได้ถูกต้องและสามารถนำหลักการไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้

1.4.2 ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำเป็นแขนงหนึ่งของการเขียน เป็นพื้นฐานของการศึกษาทุกรดับชั้นในการเรียนการเขียนสะกดคำ นักเรียนจำเป็นที่จะต้องรู้จักสะกดคำถูกต้องเสียก่อน รู้จักกฎเกณฑ์ของการเรียนรู้และอ่านออกตัวอักษร ได้แก่ พัญชนะ สาระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด จึงจะสามารถเขียน ประโยคและเรื่องราวได้ ถ้านักเรียนเขียนสะกดคำไม่ได้ นักเรียนจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่ผู้อื่นเขียน และไม่สามารถแสดงความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนี้ การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องนั้นว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนเป็นอย่างมาก ถ้าข้อความที่เขียนผิดไป อาจทำให้ความหมายคลาดเคลื่อนก่อให้เกิดความเดียวหายใจ นักเรียนควรได้รับการฝึกเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเมื่อเริ่มเขียนคำ เพื่อให้นักเรียนรู้จักเขียนคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านการสื่อความหมายนั้น วนันท์ อัษฎรพงศ์ และคณะ (2534 : 221) ได้แสดงความคิดเห็นพอสรุปได้ดังนี้ การเขียนหนังสือผิดทำให้การสื่อสารขาดประสิทธิภาพ เพราะการเขียนสะกดคำ หรือข้อความผิด ทำให้การสื่อความหมายผิดไปจากเจตนา หรือความต้องการของผู้เรียน เช่นเดียวกับการเขียนหนังสือ ถ้าเขียนสะกดผิด ความหมายของคำก็จะเปลี่ยนไป ผู้อื่นเข้าใจความหมายต่างจากผู้ที่เขียนต้องการหรือไม่เข้าใจความหมายเลย ทำให้สื่อความหมายกันไม่ได้ เช่น ลันรักระเป้าใบนี้ กับลันลักษะเป้าใบนี้ นอกจากนี้การเขียนสะกดคำผิดบังแสงงาให้เห็นถึงความไม่เอาใจใส่ ไม่ระมัดระวังในการใช้ภาษาของผู้เขียน บ่งบอกถึงระดับสติปัญญา ระดับการศึกษาของผู้เขียน ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านหมดครั้งชาตัวผู้เขียนและงานเขียนลงได้ เนื่องจากการสะกดคำได้ถูกต้องเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ข้อเขียนต่าง ๆ น่าอ่าน ถ้ามีคำสะกดผิดอยู่ข้อเขียนจะด้อยคุณค่าลง

สุขุมลักษณ์ ฐานัน (2547 : 21) การเขียนสะกดคำมีความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและจะต้องพยากรณ์จัดกิจกรรมสอนที่ส่งเสริม

ทักษะการเขียนด้วยการขัดรูปแบบที่แตกต่างกันเพื่อเร้าความสนใจของนักเรียนให้เกิดความตั้งใจในการเรียนการและพยาบยานฝึกฝนให้ดีขึ้น

มิตรดาวย คำภูษา (2547 : 24) สรุปการเขียนสะกดคำมีความสำคัญที่สุดในการสื่อความหมายด้วยวิธีการเขียน และเพิ่มพูนทักษะในการเขียน การเขียนผิดก็เหมือนกับการพูดผิดความหมายของคำก็เปลี่ยนไป และประสิทธิภาพของการเขียนก็ลดลง ในทางตรงกันข้าม การเขียนสะกดคำถูกต้อง จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความเขียนได้ถูกต้อง และจะทำให้ผู้เรียนมั่นใจในการเขียนของตนเองมากขึ้น และในขณะเดียวกันประสิทธิภาพของการเขียนก็เพิ่มมากขึ้นด้วย

บรรจง จันทร์พันธ์ (2547 : 31) สรุปการเขียนสะกดคำมีความสำคัญต่อการเขียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงพูด ถ้าเขียนสะกดคำผิดจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไปทำให้สื่อสารไม่ตรงความหมาย นับว่าการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมากในทักษะการเขียน

นิพาพร วงศ์ศิตา (2545 : 13) การเขียนสะกดคำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และความเป็นอยู่ของบุคคลในปัจจุบัน เพราะการเขียนสะกดคำที่ถูกจะช่วยให้ผู้เขียนอ่านและเขียนหนังสือได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้แจ้งชัดและมีความมั่นใจในการเขียน ทำให้ผลงานที่เขียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วรรณา โสมประษฐ (2539 : 140 – 141) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและประสบการณ์
2. เป็นการเก็บบันทึก รวบรวมข้อมูลที่นำเสนอและเป็นประโยชน์ของคนซึ่งเคยมีประสบการณ์มาแล้ว
3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องผู้เขียนเกิดความรู้สึกกับประสบการณ์ที่ผ่านมา
4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดความคิดทางวัฒนธรรม เช่น การถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่งหรือจากชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนทุกอย่างต้องอาศัยการเขียน
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ เช่น ต้องการทำให้รู้เรื่องราว
7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้ความสามารถของผู้เขียนได้จากการอบรมหรืองานเขียนอื่น ๆ

8. เพื่อให้มีทักษะการเขียนประเภทต่าง ๆ และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

9. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการเขียน

10. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของ การเขียนว่ามีประโยชน์ต่อ การประกอบอาชีพ การศึกษาหาความรู้และอื่น ๆ สำหรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

บุญปัก อ่อนเพา (2526 : 11 – 12) ได้สรุปจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

1. มุ่งให้เด็กรู้จักคำ การเขียนสะกดที่ดีกรุงศรีต้องให้เด็กมีทักษะในการใช้คำ ครูต้องมีวิธีเร้าให้เด็กเกิดความสนใจในการเขียนสะกดคำ ช่วยให้เด็กคุ้นเคยกับรูปคำและเสียงของคำ เพื่อให้เด็กรู้จักคำกว้างขึ้นและอ่านง่าย

2. มีความสามารถที่จะเขียนคำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง การเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง เด็กจะต้องเรียนรู้คำ ฝึกออกเสียง เรียนรู้ความสัมพันธ์ของตัวอักษรกับเสียง สามารถจัดรูปคำจัดลำดับตัวอักษร ได้จึงจะสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง

จากความมุ่งหมายของการเขียนสะกดคำที่กล่าวมา พอกลุ่มได้ว่า การเขียนสะกดคำมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เขียนสะกดคำได้ถูกต้องตามอักษรไทยและสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ความหมายอย่างชัดเจน

1.4.4 การสอนเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในด้านภาษาเขียน เพราะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายที่ถูกต้องจากเรื่องราวต่าง ๆ ได้

ในการสอนเขียนสะกดคำ ครูจำเป็นต้องฝึกฝนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกระดับชั้น เพราะการเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง จะช่วยผู้เขียนอธิบายความคิดเห็นตามที่ต้องการ ด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน สلسลวย ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจข้อความที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง นอกจากนั้นยังทำให้ผู้เขียนเกิดความมั่นใจในตนเอง โดยไม่พึงพจนานุกรมบ่อยครั้ง อีกด้วย ใน การเขียนคำ นักเรียนจะเขียนได้ถูกต้องก็ต่อเมื่อได้เรียนรู้เกี่ยวกับคำนั้น ๆ มาก่อน คือ นักเรียนเข้าใจความหมายและการออกเสียงของคำนั้นได้ถูกต้องและชัดเจน

ภาสินี ขันแก้ว (2547 : 15) ได้เสนอแนะวิธีการสอนเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนหนึ่นคำ

2. พัฒนาการออกเสียงคำที่ถูกต้องชัดเจน

3. ฝึกออกเสียงคำที่จะเขียน

4. รู้ความหมายและการใช้คำนี้

5. ให้นักเรียนเขียนคำนี้ และมีการแก้ไขทันทีเมื่อเขียนผิด

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2529 : 64 - 65) ได้เสนอแนวทางการดำเนินการสอนเขียน
สะกดคำไว้เป็นลำดับดังนี้

1. ขั้นเดือกคำ คราวละ 8 – 10 คำ

2. ขั้นให้รู้จักคำ

2.1 ให้รู้ความหมาย ขั้นตอนนี้ใช้วิธีการอภิปราย มีพจนานุกรม

ประกอบ

2.2 ให้สะกดคำ

2.3 ให้นำคำไปใช้

2.4 กิจกรรมเพิ่มเติม กิจกรรมที่ให้นักเรียนทำมีดังต่อไปนี้

2.4.1 ให้รวมรวมคำศัพท์ไว้ในสนับเรียนเรียงไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น
เรียงตามพยัญชนะ เรียงตามความหมาย

2.4.2 หาประโยชน์หรือข้อความสั้น ๆ มาให้เติมคำศัพท์

2.4.3 เปลี่ยนรายงานคำที่มักสะกดผิด

2.4.4 ฝึกการเขียนเรียงความ แล้วให้ใช้พจนานุกรมตรวจตัวสะกด
ตัวการันต์ของตนเองหรือของเพื่อน

2.4.5 แข่งขันการเขียนสะกดคำบนกระดาษคำ

3. ขั้นทดสอบ

3.1 ให้สะกดคำเหล่านี้

3.2 ให้นอกความหมายของคำเหล่านี้

3.3 ให้นำคำเหล่านี้ไปแต่งประโยค

3.4 ให้เขียนคำเหล่านี้ตามที่ครูบอก

ประเมิน มหาชนธ. (อ้างใน เกตภารณ์ อญ্তสุชี. 2548 : 13) ได้เสนอลำดับ
ขั้นตอนการสอนสะกดคำไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความหมายและการออกเสียง ให้เด็กรู้ความหมายของคำและออก
เสียงคำได้ พร้อมทั้งนำคำมาพูดเป็นประโยชน์ได้

ขั้นที่ 2 การมองเห็นรูปคำ ให้เด็กมองเห็นรูปคำและส่วนประกอบของคำ
แยกคำออกเป็นพยางค์ และออกเสียงเป็นพยางค์แล้วสะกดเป็นคำอีกครั้ง

สุชาดา ชาทอง (บรรจง จันทร์พันธ์. 2547 : 32 – 34 ; อ้างอิงมาจาก
สุชาดา ชาทอง. 2534 : 76 – 77) ได้วิจัยเกี่ยวกับข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้คำที่เกี่ยวกับการสะกดการรับตัวผิดมีดังนี้

1. การใช้พยัญชนะผิด
2. การใช้สรรผิด
3. การใช้พยัญชนะตัวสะกดการรับตัวผิด
4. การใช้วรรณยกต์ผิด
5. การใช้พยัญชนะต้นและพยัญชนะสะกดผิด

ศิริพรณ เกียรติอุ่น (2538 : 13) ได้สรุปสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิด

ไว้ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเขียนคำผิด โดยเห็นแบบที่เขียนสะกดคำผิด
2. นักเรียนไม่รู้หลักภาษา เช่น ไม่รู้หลักการประวัติศาสตร์นี้ หลักการใช้ ศ ษ ห หลักการสะกดการรับตัว หลักมาตรฐานตัวสะกด และอื่น ๆ เป็นต้น
3. นักเรียนไม่ทราบความหมาย เพราะคำไทยที่มีคำพ้องเสียงทำให้ความหมายสับสน เช่น กับที่ – กรรม ขันที่ – บรรค์ ฯลฯ
4. นักเรียนพึงไม่ชัด เพราะคำไทยมีคำความกล้า เช่น กา กลอง กลอง กลอง เป็นต้น
5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียงคำที่มาจากภาษาอังกฤษซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ชอล์ก คอกเตอร์ แท็คซี่ เป็นต้น
6. นักเรียนใช้คำที่มี ร ล รร (ร หัน) ไม่ถูก เช่น ลาว – ราวด – ราด บรรณาธิการ – บันดาธิการ เป็นต้น

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2534 : 290 – 298) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดไว้ดังนี้ คือ

1. เขียนผิด เพราะไม่ทราบความหมายของคำ
คำในภาษาไทยมีเสียงตรงกันมาแต่สะกดการรับตัวต่างกัน และมีความหมายต่างกัน อาจทำให้ผิดในเรื่องสะกดการรับตัวได้ง่าย ถ้าหากจำแต่เดียงโดยไม่พิจารณาถึงความหมายเฉพาะของคำแต่ละคำ เช่น มีเสียง พัน เสียงเดียว อาจจะเขียนเป็น พัน พันธุ์ กับที่ วรรณ พวรรณ เป็นต้น ซึ่งแต่ละคำมีความหมายต่างกัน คำที่เขียนผิดบ่อย ๆ เช่น บิณฑนาต เขียนเป็น บิณฑาตร เลือกสรร เขียนเป็นเลือกสรรค์

2. เรียนผิดเพระ ใช้แนวเทียบผิด

คำบางคำเมื่อจะเรียนไม่เข้าใจ มักจะใช้วิธีเทียบเดียงกับคำอื่น ๆ

ซึ่งเกยรูม่าแล้ว จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ชี้ทำให้เรียนหนังสือผิด คำบางคำมีความหมายหรือรูปศัพท์ ตลอดจนภาษาต่างกันจะใช้กฏอันเดียวกันไม่ได้ คำพวกนี้จึงควรพิจารณาจดจำเป็นคำ ๆ ไป เช่น อนิสงส์ เรียน อนิสงษ์ เพราะนำไปเทียบกับพระสงฆ์

3. เรียนผิดเพระออกเสียงผิด

คำบางคำคนออกเสียงไม่ตรงหรือออกไม่ชัดเจน เลยติดนิสัยเมื่อเรียน จึงผิดด้วย เช่น เครื่องราง เรียนเป็น เครื่องลง เพราะออกเสียงเป็นเครื่อง朗 – ลง เป็นต้น

4. เรียนผิดเพระมีประสบการณ์ผิด

เห็นคำนั้น ๆ มาจนเคยชิน และเป็นคำที่ใช้คิดกันสนوจนจำได้ดีด้วยซ้ำ ซึ่งอาจเห็นจากหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น ศิรษะ เรียนเป็น ศรีษะ

5. เรียนผิดเพระ ไม่ถูกหลักภาษา เช่น วรรณภาพ เรียนเป็น วรรณภาพ เพรา ไม่รู้หลักการเรียนวิสรรชนีย์ เป็นต้น

ปริยา หริรัญประดิษฐ์ (2532 : 83 -84) กล่าวถึงสาเหตุการเรียนสะกดผิดว่า เกิดจากการที่ผู้เรียนไม่สังเกตและไม่เอาใจใส่ในการเรียน จึงควรจะจำและสังเกตคำที่มักเรียนสะกดผิดว่าสะกดอย่างไรจึงจะถูกต้อง ถ้าไม่เข้าใจควรยืดพจนานุกรมเป็นหลัก บางครั้งอาจเกิดจากการพูด ฝึกจนเคยชิน จึงควรพูดให้ถูกต้อง เช่น ตัว ร ต ควบกล้ำ จะช่วยให้เรียนสะกดคำได้ถูกต้อง

จากสาเหตุของการเรียนสะกดคำผิดที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การเรียนสะกดคำผิดมีสาเหตุมากจากตัวครูผู้สอน ตัวนักเรียนและวิธีการสอน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้กระตุ้นนักเรียนสะกดคำได้ถูกต้อง โดยวิธีการสอนที่หลากหลาย ฝึกเขียนมาก ๆ บ่อยครั้ง และจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก เช่น จัดให้มีการแข่งขัน สะกดคำ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนคำให้ถูกต้องมากขึ้น

1.4.6 ลักษณะของคำยาก

วรรณี ไสมประบูร (2544 : 157) กล่าวถึง การศึกษาลักษณะคำยากในการสะกดคำ เรื่องการเรียนสะกดคำยากที่ปรากฏทั่วไป มีคำยากตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับต่อทั้ง 4 ระดับชั้น ดังนี้

1. คำที่มีหลายพยางค์ เช่น สนุกสนาน ประเพลี่ พฤหัสบดี เป็นต้น

2. คำที่ประและไม่ประวิสตรชนีซึ่ง เช่น สะอาด สวยงาม ที่มีน้ำ ประภูต ของน้ำแข็ง
3. คำที่มีรูปวรรณยุกต์ไม่ตรงกับการออกเสียง เช่น เหล้า หุ่ง เลินเลือ ทรัพย์สิน ขาดศพ
4. คำที่ใช้ ই-, ไอ-, อัย, อ้อ เช่น จาระใน เหื่อยไหลโกลข้อบ อักษารัตนตรัย
5. คำที่สระผสม เช่น เลี้ยง เที่ยว เหมือน เพื่อน
6. คำที่มีเครื่องหมายทัณฑ์มาตทำกับ เช่น ประโยชน์ สัตว์ เสาร์ พิสูจน์ ประชัญ
7. คำพ้องเสียง เช่น หน้า-นำ, ใจทึก-ใจทึบ, แส๊-แซ่, ขัน-บรรก
8. คำดຽรูปหรือเปลี่ยนรูปสำเร็จเป็นตัวสะกด เช่น ชวน คืน พบ หวง เคย
9. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด เช่น รูป ภาพ พิสครา อุปสรรค
10. คำที่มีอักษรนำ เช่น บน ถนน หมูบบิน ถึงทึ่ง
11. คำที่มี ห นำ และ อ นำ เช่น หยา หาด อยา อยาก หยาก ไย
12. การใช้ ร ล ว ควบคู่ เช่น กลิ้ว มะพร้าว กลับ ควร ตรากรตัว พลัดพราก
13. คำที่ใช้ รร (ร หัน) เช่น บรรทัด รูปพรรณ อุปสรรค สรรพคุณ
14. คำที่มีความหมายเป็นนามธรรม เช่น ความสุข ความซื่อสัตย์ เวทมนตร์
15. คำราชศัพท์ เช่น เหยี่ยว เกลิมพระชนมพรรษา เสด็จ พระบาท
16. คำศัพท์ที่ใช้ในบทประพันธ์ประเก McGrong เช่น บทมลาที
17. คำที่มาจากภาษาอังกฤษ เช่น ไลคลอน เต็นท์ พลาสติก เชื้อ
18. คำพิเศษและคำที่มีกฎหมาย เช่น ชาติ จริง สัปดาห์ โอกาส วรรณี โสมประยูร (2544 : 157) ยังได้ศึกษาลักษณะคำภาษาซึ่งเป็นคำที่นักเรียนส่วนมากเขียนผิดนี้ สาเหตุที่เขียนสรุปได้ดังนี้
 1. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำพิเศษ โดยที่นั่นแบบอย่างที่สะกดผิด

2. นักเรียนไม่รู้หลักภาษา เช่น ไม่รู้หลักการประวัติศาสตร์นี้ หลักการใช้ศ ษ ษ หลักการสะกดการอ่านต์ หลักการผันวรรณยุกต์ และอื่น ๆ

3. นักเรียนไม่ทราบความหมาย เพราะคำไทยมีคำพ้องเสียง ทำให้ความหมายสับสน เช่น พัน – พรรณ , กัน – ครรภ์

4. นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะคำไทยมีคำความกล้า เช่น ครัว คลอง ครอง กล้า กล้าย

5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียงคำที่มาจากการอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ชอล์ก ดอกเตอร์ แท็คซี่ เป็นต้น

6. นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูก เช่น รา - ดา , ราด - ดาด

ปัญหาการสะกดคำพินัย ได้มีผู้ศึกษาปัญหาและสาเหตุไว้มากนัย ครุจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการสะกดคำ และต้องสนใจฝึกฝนหรือใช้วิธีสอน โดยจัดกิจกรรมและสื่อประสานหลาย ๆ อย่าง เพื่อเป็นการสื่อให้นักเรียนเขียนคำได้ถูกต้อง ชัดเจน

1.5 แบบฝึกหัดภาษา

คำว่า “แบบฝึก” หรือ “แบบฝึกเสริมทักษะ” มีความหมายเดียวกัน ซึ่งบางครั้งจะเรียกว่าแบบฝึก บางครั้งเรียกว่า แบบฝึกเสริมทักษะ เพราะเป็นนวัตกรรมที่ครุนำมานำใช้ในการฝึกหรือเสริมทักษะของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนและเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5.1 ความหมายและความสำคัญของแบบฝึก

ในการจัดกิจกรรมการเรียนวิชาภาษาไทยย่อมต้องพบปัญหาเสมอ เพราะใน การตรวจสอบคุณภาพของการสอนนั้น เมื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วจะเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ทั้งนี้เป็นเพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาหลักที่คนไทยทุกคนต้องเรียนรู้และเป็นวิชาทักษะที่จะนำไปสู่วิชาอื่น ๆ ตลอดจนสามารถใช้ทักษะทางภาษาบ้านมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งปัญหาที่พบในวิชาภาษาไทย ครุต้องหาเทคนิคและวิธีการมาเป็นเครื่องมือ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ ขณะนี้ แบบฝึกทักษะจึงเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่ง สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีสู่ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโจน์ (2548 : 130 – 131) กล่าวว่า แบบฝึกหรือ แบบฝึกหัดหรือแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือส่วนเสริม สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่นั้นสื่อเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียนในบางวิชา แบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

ชนิษฐา โคตรศรษฐี (2538 : 33) กล่าวว่า แบบฝึกมีความจำเป็นต่อ

การเรียนภาษาอ่องย่างยิ่ง ครุจะต้องให้การฝึกแก่เด็ก เพื่อฝึกทักษะหลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาจากแบบเรียนมาแล้วให้มีความรู้ถูกว้างขวาง สามารถกระตุ้นความสนใจให้เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 147) กล่าวว่า แบบฝึก หรือแบบฝึกหัด เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางรายวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

วรรณ แก้วแพรก (2536 : 21) กล่าวว่า แบบฝึกหัดเสริมทักษะ กือ แบบฝึกหัดที่ครุจัดให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะเพิ่มขึ้น โดยการทำกิจกรรมอย่างโดยย่างหนึ่งด้วยความสนุกในห้องเรียน ได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ มาบ้างแล้ว นักเรียนได้ทำแบบฝึกเสริมทักษะหลายครั้ง พฤติกรรมของนักเรียนจะเปลี่ยนไป กือ ทำได้คล่องแคล่วรวดเร็วขึ้น ทำได้ถูกต้องแม่นยำขึ้นและทำได้อ่ำงเป็นอัตโนมัติเพิ่มขึ้น

องค์กร วิชาลัย (2535 : 27) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของแบบฝึกว่า เป็นวิธีสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่งกือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ เพราะแบบฝึกจะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสสนับสนุนรู้ที่เรียนมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางขึ้น

พระสารค์ คำนูญ (2534 : 17) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกหัดว่า เป็นกิจกรรมทำให้นักเรียนมีความชำนาญแม่นยำในบทเรียนนั้น ๆ และจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

สนอง คำศรี (2532 : 24) กล่าวว่า แบบฝึกหัดเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน แบบฝึกซึ้งมีลักษณะที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน

จากการความหมายของแบบฝึกหักษะตามที่ได้ให้ความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอกสรุปได้ว่า แบบฝึกหักษะ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นด้วยลักษณะและรูปแบบที่หลากหลาย ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน โดยมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งฝึกทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความชำนาญ แม่นยำในบทเรียนและมีความรู้ความสามารถงานเกิดทักษะสูงยิ่งขึ้น

1.5.2 หลักในการสร้างและพัฒนาแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกที่ดีนั้น สิ่งที่สร้างจำเป็นต้องคำนึง คือ หลักจิตวิทยา เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจ การรู้สึก และความสามารถของผู้เรียน ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคลพัฒนาการของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้อาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ซึ่งครุจำเป็นต้องใช้ในการสร้างแบบฝึกหักษะภาษาไทย ดังนั้น ครุจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับการ

สร้างแบบฝึกทักษะพอสมควร เพื่อที่จะสามารถสร้างแบบฝึกทักษะที่ดีมีประสิทธิภาพสูงเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

กาญจนा ฤณารักษ์ (2540 : 175) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ชอร์น డาค์ โดยตั้งกฎการเรียนรู้ที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะ พอกลุ่มได้ดังนี้

1. กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) คือ การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดมาก ๆ จะทำให้เกิดความคล่องแคล่วและความชำนาญ การสร้างแบบฝึกทักษะจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนและทำให้เกิดความพอดีในการเรียน

2. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือ การให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน จะทำให้เกิดความพอดีในการเรียน

3. กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ แบบฝึกทักษะต้องเป็นนื้อเรื่องที่น่าสนใจของผู้เรียน ความยากง่ายต้องให้เหมาะสมกับวัย และสติปัญญา มีสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนพอดีในการเรียน การประเมินผลควรกระทำอย่างรวดเร็ว หลังจากที่ผู้เรียนทำเสร็จแล้ว

4. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงถึงผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้น การสร้างแบบฝึกทักษะจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม ไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป ความมีคลังความหมายแบบ

5. การยุงใจผู้เรียน สามารถทำได้โดยการจัดแบบฝึกอย่างง่ายไปทางมาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึกทักษะ แบบฝึกทักษะควรสั้น ๆ จะทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเมื่อยหน่าย

6. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตและการเรียนรู้มาให้ผู้เรียน ได้ทดลองฝึก เช่น ภาษาที่ใช้พูด ใช้เขียนในชีวิตประจำวัน สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน จะทำให้จำได้แม่นยำ ผู้เรียนสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับจากการทำแบบฝึกทักษะไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พรภส. ชูทัย (2528 : 39) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่ดีนอกจากจะคำนึงถึงหลักในการสร้างและหลักในการฝึกฝนแล้ว จะต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน จะสร้างความพอดีให้แก่ผู้เรียน

2. การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำ ๆ กัน เพื่อช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจที่แม่นยำ

3. กฏแห่งผล คือ การที่ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนเองด้วยการเฉลยคำตอบให้จะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อมูลพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข และเป็นการสร้างความพอใจให้กับผู้เรียน

4. การรุ่งใจ คือ การจัดแบบฝึกเรียงลำดับ จากแบบฝึกง่ายและสั้นไปสู่เรื่องที่ยากและยาวขึ้น ความมีประสิทธิภาพและมีหลายรูป หลายรูป

มาสวิมล รักบ้านเกิด (2523 : 24) ได้ให้คำแนะนำว่า แบบฝึกควรสร้างโดยใช้หลักจิตวิทยาในการเร้าและตอบสนองดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ โดยใช้แบบฝึกหลาย ๆ ชนิด
2. ให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองถึงเร้าด้วยการแสดงออกทางความสามารถและความเข้าใจลงในแบบฝึก
3. ให้ผู้เรียนได้นำสิ่งเรียนรู้จากบทเรียนมาตอบในแบบฝึกให้ตรงเป้าหมายที่สุด

1.5.3 ลักษณะที่ดีของแบบฝึก

แบบฝึกทักษะมีความจำเป็นสำหรับการสอนด้านการเขียน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการฝึกทักษะด้านการเขียนให้เกิดความชำนาญในการสร้างแบบฝึกใหม่มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องทราบลักษณะของแบบฝึก มีผู้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้

สมชาย ไชยสกุล (นิพัพร วงศ์ศิลป. 2545 : 21 ; จ้างอิงมาจาก สมไชย ไชยสกุล. 2526 : 14 – 15) กล่าวว่า ลักษณะแบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. แบบฝึกทักษะควรสร้างขึ้น เพื่อฝึกสิ่งที่จะสอน มิใช่ทดสอบว่า ผู้เรียนรู้อะไรบ้าง
2. แบบฝึกหนึ่ง ๆ ควรเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะสิ่งที่จะสอนเพียงอย่างเดียว
3. ข้อความที่นำมากฝึกควรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพบเห็นอยู่แล้ว
4. ข้อความที่นำมากฝึกไม่แต่ละแบบฝึกทักษะควรสั้น เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความยุ่งยากใจ
5. แบบฝึกทักษะควรเป็นแบบที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองที่พึงประสงค์ตามที่นั้น
6. ในการฝึกไม่ควรใช้คำพห์มากนัก

7. แบบฝึกทักษะจะต้องออกแบบเสียงทุกแบบฝึก ก่อนมีการนำแบบฝึกไปอ่านหรือเขียน

8. การฝึกควรใช้คำที่สัมผัสและร้อยกรอง แต่ควรเลือกคำพิเศษเนื้อหาและโครงสร้างให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ในการฝึกอาจจะทำให้เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ มนพิรา ภักดีธรรม (2540 : 99 -100) กล่าวว่า แบบฝึกที่จะทำให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ได้ดีต้องมีองค์ประกอบดังนี้

1. ผู้เรียนต้องได้ฝึกกระทำบ่อย ๆ
2. ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเอง
3. เกิดความสนุกสนานในการทำแบบฝึกหัด

วรรณ แก้วเพชร (2526 : 23 – 34) การสอนให้นักเรียนอ่าน เขียน เข้าใจ ความหมาย และสามารถนำไปใช้ได้ ถ้าจะให้นักเรียนมีทักษะมากขึ้น ได้ให้คำแนะนำว่า ครูผู้สอนควรทราบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก 3 ประการ ดังนี้

1. ความนุ่งหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด มีดังนี้
 - 1.1 เพื่อให้นักเรียนทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำที่เรียนไปแล้วจากแบบเรียน
 - 1.2 เพื่อให้นักเรียนได้รู้คำที่นักเรียนไม่เคยเห็นจากแบบเรียน ซึ่งเป็นคำที่ครูเห็นว่าเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน
 - 1.3 เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคำ ความหมาย และการใช้คำสูงชันตามวัยและระดับชั้นของตนเอง
 - 1.4 เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักคำเข้าใจความหมายของคำและมีทักษะในการใช้คำสูงชันตามวัยและระดับชั้นของตนเอง
2. ลักษณะของแบบฝึกการเรียนสะกดคำที่ดี ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้
 - 2.1 เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว
 - 2.2 เหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของนักเรียน
 - 2.3 มีคำซ้ำแจงสัน ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนมีวิธีทำได้ง่าย
 - 2.4 ใช้เวลาที่เหมาะสมคือไม่นานเกินไป
 - 2.5 เป็นสิ่งที่สนุกและท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ
 - 2.6 เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัด และตอบอย่างเสรี
 - 2.7 มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกที่ไม่ยาวเกินไป และไม่ยากเกิน

การเข้าใจ

2.8 ความมีหมายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึก

2.9 ใช้หลักจิตวิทยา

2.10 ใช้จำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย

2.11 ฝึกให้คิดเร็วและสนุกสนาน

2.12 ปลูกความสนใจหรือเร้าใจ

2.13 เหนาะสูงกับระดับวัยและความสามารถ

2.14 สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. คำที่นำมาฝึกต้องเป็นคำที่อยู่ในแบบเรียนและคำอื่น ๆ ที่

เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน

2. ต้องมีหมายแบบหลายลักษณะ ไม่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายที่จะต้องทำแบบฝึกหัดเพียงแบบสองแบบซ้ำแล้วซ้ำอีก

3. แบบฝึกที่ดีต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้คำในแต่ละบทเรียน ขณะนี้ ครูต้องจัดทำแบบฝึกหัดเรียนไว้ สำหรับแบบเรียนแต่ละบทเป็นบท ๆ ไป

4. แบบฝึกที่ดีต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำ 3 ประการ คือ รู้คำที่เพิ่มขึ้น เข้าใจความหมายของคำเดิม และความสามารถในการใช้คำสูงขึ้น ตามระดับชั้นของนักเรียน

5. ต้องเป็นแบบฝึกที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิด โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจเดิมเป็นพื้นฐาน ไม่ควรวัดความรู้จำเพียงประการเดียว

6. แบบฝึกหัดต้องไม่มีลักษณะอย่างข้อสอบหัว ๆ ไปที่นู่่งวัดความรู้ความเข้าใจ ในส่วนที่นักเรียนได้เรียนรู้มาแล้วเพียงประการเดียว แต่จะต้องมีลักษณะที่จะเร้า ชักจูงใจให้นักเรียนได้คิด ได้พิจารณา และได้ศึกษาค้นคว้า จนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและรวมถึงมีความสามารถในการใช้คำสูงขึ้นด้วย

3. ประเภทของแบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำ แบ่งไว้ 3 ประเภท ดังนี้

3.1 แบบฝึกหัดวัดการรู้คำ มุ่งวัดว่านักเรียนรู้คำมากน้อยเพียงใด นีคำอะไรบ้างที่นักเรียนรู้และไม่รู้ เป็นการวัดเฉพาะการรู้จักคำ

3.2 แบบฝึกหัดวัดการรู้ความหมายของคำ แบบฝึกหัดประเภทนี้มุ่งวัดว่า นักเรียนรู้จักความหมายของคำหรือไม่ ซึ่งการวัดขึ้นนี้ เป็นขั้นที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้คำ

เพรการที่นักเรียนจะสามารถใช้คำได้ถูกต้องตรงตามความหมายและใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลหรือคำๆ นั้นได้ นักเรียนต้องรู้ความหมายของคำเป็นอย่างดีก่อน

3.3 แบบฝึกหัดความสามารถในการใช้คำ การใช้คำ หมายถึง การใช้ภาษาที่เป็นความรู้ความสามารถในการใช้ศัพท์ คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน คำมาตราฐาน คำสันฐาน สำวน คำพังเพย สุภาษิต และเครื่องหมายต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

3.3.1 ส่วนที่เป็นการใช้คำหรือการใช้ภาษา

3.3.2 ส่วนที่เป็นห่วงทำงานหรือลีลาในการพูดหรือการเขียน

3.3.3 ส่วนที่เป็นเนื้อหานำมานำพูดหรือเขียน

จากลักษณะรูปแบบของแบบฝึกที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าแบบฝึกมีหลายลักษณะและหลายรูปแบบ ทั้งนี้ ในการนำไปสร้างแบบฝึกนั้น เราต้องนำไปใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละตอนผู้เรียนที่จะนำไปฝึกด้วย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนและการใช้ภาษาให้ได้มากที่สุด

1.5.4 ขั้นตอนการสร้างชุดแบบฝึกทักษะ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 :14) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการจัดกิจกรรมจากการเรียนการสอน
2. ศึกษารายละเอียดในหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์และกิจกรรม
3. พิจารณาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อ 1 โดยการสร้างแบบฝึก และเลือกเนื้อหา ในส่วนที่จะสร้างแบบฝึกนั้น ว่าจะทำเรื่องใดบ้าง กำหนดเป็นโครงเรื่องไว้
4. ศึกษารูปแบบของการสร้างแบบฝึกจากเอกสารตัวอย่าง
5. ออกแบบชุดแบบฝึกแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย น่าสนใจ
6. ลงมือสร้างแบบฝึกในแต่ละชุด พร้อมทั้งข้อทดสอบก่อนและหลังเรียน ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
7. ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
8. นำไปทดลองใช้ แล้วบันทึกผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
9. ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
10. นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป

1.5.5 ประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะ

แบบฝึกเสริมทักษะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองซึ่งเป็นการฝึกด้วยการกระทำจริง ซึ่งทำให้จำจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี และนำไปแก้ไขปัญหาในสถานการณ์เดียวกันได้ เพราะได้รับประสบการณ์ตรงมาแล้วจากการกระทำแบบฝึกทักษะ ป้ายกรณ์ สร้อยราชย์ (2547 : 34 – 35) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ครูได้แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถของตนเอง
4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
5. ฝึกให้นักเรียนทำงานได้ด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยปีดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาหรือความกดดันอื่น ๆ
8. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคณิต ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลลัพธ์ล้ำ ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกช้า ๆ ในเรื่องที่เรียน

บรรยาย ศรีพันธบุตร (นิติรา瓦ร คำภูษา. 2545 : 32 ; อ้างอิงมาจากบรรยาย ศรีพันธบุตร. 2533 : 62 – 63) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะจากแบบฝึกหัดที่ครูสร้างขึ้นมาตรงกับเนื้อหาที่ครูทำการสอน
2. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนมาทดสอบความรู้ตัวเองว่าเกิดการเรียนรู้หรือมีทักษะกระบวนการมากน้อยแค่ไหน
3. ใช้สำหรับการประเมินผลการสอนเป็นรายบุคคล หลังได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว โดยผลงานจากแบบฝึกหัดที่นำมาส่งครู ทำให้ทราบว่านักเรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด

กรีน และเพ็ตตี้ (นิพาพร วงศ์ศิลป. 2545 : 25 อ้างอิงมาจาก ; Green and Petty, 1971 : 469) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกหัดไว้ดังนี้

1. แบบฝึกเป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก

2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ประสบผลสำเร็จในทางจิตใจมากขึ้น
4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน โดยมีการฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
5. ช่วยเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนจบที่เรียนแล้ว
6. ช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจนขึ้น
8. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนได้เต็มที่นอกเหนือจากที่เรียนในหนังสือเรียน
9. ช่วยประยุกต์พัฒนาและเวลาของครู
10. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

จากประโยชน์ของแบบฝึกหัดที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า แบบฝึกมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้ดีขึ้น สามารถจำเนื้อหาและคำศัพท์ต่าง ๆ ในบทเรียนได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน ทราบถึงความก้าวหน้าของตนเอง ตลอดจนทราบข้อมูลร่องต่าง ๆ ของนักเรียนและนำไปปรับปรุงได้ทันที ทำให้ครูประยุกต์เวลา ค่าใช้จ่าย และลดภาระได้มาก นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

1.5.6 ทฤษฎีและจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะ

ในการสร้างแบบฝึกทักษะเพื่อใช้ฝึกทักษะอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องใช้หลักการทางจิตวิทยาประกอบเพื่อให้แบบฝึกทักษะนั้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของนักเรียน ดังที่ พรรภี ชูชัย (นิตรถาวร คำภูษา. 2545 : 29 ; อ้างอิงมาจากพรรภี ชูชัย. 2522 : 192 – 195) ได้เสนอนำหลักจิตวิทยา การศึกษามาใช้ในการสร้างแบบฝึก พoSruPได้ดังนี้

1. การสาหร่ายและการอธิบายแนะนำ เริ่มแรกควรบอกให้นักเรียนทราบว่า จะทำอย่างไร ซึ่งจะให้เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเรียนนั้น
2. ให้เด็กมีโอกาสฝึกทันทีหลังจากการสาหร่ายและสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ การทำซ้ำและการเสริมแรง
3. ในขณะที่ฝึกหัดควรมีการแนะนำเพื่อให้เด็กฝึกทักษะนั้น ๆ ได้ด้วยตนเอง

4. ให้คำแนะนำ อยู่ในบรรยายที่สนาญ ๆ ครูผู้สอนต้องใบเรียน “ไม่คุ้นบรรยายไม่ตึงเครียด

5. สิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนพบปัญหาอย่างมากในการฝึกหัดจะใหม่คือ การที่หัดจะเก่าของผู้เรียนมารบกวนหัดจะใหม่ ซึ่งควรแก้ไขด้วยการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่าหัดจะใหม่ที่จะฝึกฝนนั้นจะมีวิธีการของมันเอง

การสร้างแบบฝึกที่ดีนั้น สิ่งที่ผู้สร้างจำเป็นต้องคำนึงถึงคือ หลักจิตวิทยา เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจ จูงใจ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการของเด็ก โดยอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ตามจิตวิทยา ดังนี้ (มิตรดา คำภูษา. 2545 : 28 – 29)

1. ทฤษฎีพัฒนาการ (The Cognitive Development Theory) Piaget กล่าวว่า พัฒนาการทางช่วงนี้ปัญญาตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยผู้ใหญ่ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาทางช่วงนี้ปัญญา เพราะสิ่งแวดล้อมมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับมนุษย์ต่อ การปรับตัวเพื่อคำร้องอย่างมีสมดุล (Equilibrium) โดยแบ่งขั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการทางช่วงนี้ ปัญญาออกเป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensori – Moter) ในขั้นนี้จะมีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ปี ในขั้นนี้จะมีพัฒนาการดังนี้ คือ รู้จักวัตถุที่ไม่ใช่ตัวเอง รู้จักเสียงหายสิ่งเร้า สิ่งที่น่าสนใจ ภาษาพูดยังไม่พัฒนาเต็มที่ เข้าใจเรื่องราวด้วยใช้ประสาทสัมผัส และรู้ว่าวัตถุที่มีอยู่ต้องคงสภาพเดิมเสมอว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่และทิศทาง

ขั้นที่ 2 ขั้นความคิดก่อนการปฏิบัติ (Preoperational) ในขั้นนี้จะมีอายุตั้งแต่ 2 – 7 ปี จะมีพัฒนาการดังนี้คือ เอาแต่ใจตนเอง ไม่เข้าใจความคิดของผู้อื่น เห็นความเหมือนแต่ไม่เห็นความแตกต่าง รู้จักแบ่งประเภทและแบ่งขั้นเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวพัน เข้าใจเลขจำนวน สามารถคิดออกโดยไม่ใช้เหตุผล

ขั้นที่ 3 ขั้นคิดปฏิบัติการคัวบูปธรรม (Concrete Operations) ในขั้นนี้จะมีอายุตั้งแต่ 7 – 11 ปี ในขั้นนี้พัฒนาการคือ รู้จักคิดอย่างใช้เหตุผล สามารถคิดข้อนกลับได้ (ในเชิงเลขคณิต) รู้จักแบ่งขั้นหมวดหมู่ลำดับขั้น รู้จักจดองค์ประกอบของการคิดหลั่นจากเล็กไปใหญ่

ขั้นที่ 4 ขั้นคิดปฏิบัติการตามแบบแผน (Formal Operations) ในขั้นนี้จะมีอายุตั้งแต่ 12 ปี - วัยผู้ใหญ่ ในขั้นนี้พัฒนาการคือ สามารถคิดโดยไม่ต้องใช้วัตถุเป็นตัวอักษรในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ ตีความหมายและทดสอบสมมติฐานได้

2. ทฤษฎีการเรียนรู้การวางแผนเชื่อในแบบคลาสสิก (Classical Conditioning Theory) Watson ได้นำหลักการวางแผนเชื่อในแบบคลาสสิกมาทดลองกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก โดยทดลองกับสัตว์และคน พบว่า ความหมายของคำศัพท์ตามเกณฑ์การวางแผนเชื่อใน คำจะมีความหมายเมื่อจับคู่กับสิ่งเร้าที่วางแผนเชื่อไว้ จากสถานการณ์ซึ่งทำให้เกิดการตอบสนอง จนในที่สุด ก็ทำให้เกิดการตอบสนองด้วยตนเอง ไม่ต้องสร้างสถานการณ์ประกอบ เมื่อรู้คำ ๆ หนึ่งก็จะสามารถรู้จักคำอื่น ๆ ต่อไป

3. ทฤษฎีการเรียนรู้การวางแผนเชื่อในแบบโอเพอแรนท์ (Operant Conditioning Theory) Skinner ได้นำหลักการวางแผนเชื่อในแบบโอเพอแรนท์ มาทำการศึกษา ถึงคุณภาพการเรียนรู้ของมนุษย์ Skinner กล่าวว่า พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์เป็นพฤติกรรมประเภท Operant Behavior ซึ่งสิงมีชีวิต ทั้งคน และสัตว์ เป็นผู้ที่ริเริ่มจะกระทำต่อสิ่งแวดล้อม ฉะนั้น การเรียนแบบนี้บางครั้งเรียกว่า Instrumental Conditioning นอกจากนี้ Skinner พบว่า ถ้าต้องการใช้ Operant Behavior คงอยู่ต่อลดไปจำเป็นที่จะต้องใช้แรงเสริม Skinner ได้แบ่งแรงเสริมออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงเสริมนบวก (Positive Reinforcement) และแรงเสริมลบ (Negative Reinforcement) แรงเสริมลบ เป็นแรงเสริมที่ผู้สอนจะใช้สอนกีต่อเมื่อผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนงดเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น

สุจริต เพียรชอนและสายใจ อินทรัมพรรย. (นิมิต เพชรจำนำงก. 2547 : 38 – 39 ; ข้างอิงมาจาก สุจริต เพียรชอนและสายใจ อินทรัมพรรย. 2538 : 65 – 82) ได้แนะนำหลักจิตวิทยา ที่ควรนำมาใช้ในการสอนภาษาไทย ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับการพัฒนาแบบฝึก พoSruPได้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ความพร้อม
3. กระบวนการเรียนรู้
4. การเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมาย
5. การเรียนรู้โดยการกระทำ
6. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน เป็นกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งได้กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าเกิดต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนหนีการกระทำเข้าๆ ในสิ่งนั้นปอยๆ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ถ้าได้ฝึกปอยๆ ย่อมเกิดความชำนาญ
7. กฎแห่งผล กฎต้องรับตรวจผลการทำแบบฝึกของนักเรียนให้นักเรียนทราบผลโดยเร็ว
8. กฎของการใช้และไม่ได้ใช้ ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะต้องมีการใช้อยู่เสมอจึงเกิดความคล่องแคล่ว

จะนี้ ในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างแบบฝึกทักษะของครู จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องศึกษาทฤษฎีทางวิชาต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ระดับวุฒิภาวะ ความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 การหาประสิทธิภาพและการหาค่าตัวนี้ประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะ

การทดสอบหาประสิทธิภาพของแบบฝึก เป็นการนำแบบฝึกไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำไปทดลองสอนจริง หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงผลิตออกมานเป็นจำนวนมากก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้สอนต้องมั่นใจว่าแบบฝึกนี้มีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง ทั้งนี้ เพราะแบบฝึกจะช่วยสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ผู้สอนมุ่งหวังไว้

1.6.1 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง การนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุง เพื่อนำไปสอนจริงให้ได้ประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ ซึ่งยังคง พรหมวงศ์ (2537 : 915 - 916) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ พoS ระบุไว้ดังนี้

1) เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้จัดทำแบบฝึกทักษะพอใจว่า หาแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพถึงระดับนี้แล้ว แบบฝึกทักษะนี้ก็มีคุณค่าที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนกับนักเรียน การกำหนดเกณฑ์ของการหาประสิทธิภาพนั้น ได้กำหนดให้เป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนพฤติกรรมได้เป็นที่น่าพึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ผลเฉลี่ยของคะแนน การทดสอบหลังเรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 หรือประสิทธิภาพของกระบวนการ (Efficiency of Process - E_1) ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Efficiency of Process - E_2)

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแบบฝึกทักษะแล้ว ผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ ผลเฉลี่ย 80 % และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 80 %

การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นด้านความรู้ ความจำ จะตั้งไว้ 80/80 85/85 หรือ

90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นตัวทักษะหรือเขตติอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ เพราะตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดก็มักจะได้ผลเท่านั้น

เกณฑ์ที่นิยมตั้งไว้สำหรับด้านความรู้ (พุทธิพิสัย) คือ $E_1/E_2 = 90/90$ 85/85 หรือ 80/80 ขึ้นอยู่กับระดับพุทธิพิสัย หากเน้นระดับความจำ และความเข้าใจก็อาจตั้ง 90/90 หากเน้นการนำไปใช้และการวิเคราะห์อาจตั้ง 85/85 หรือหากเน้นการวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินก็อาจตั้ง 80/80 เป็นต้น

ส่วนเกณฑ์ที่ตั้งไว้สำหรับด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยอาจตั้งไว้ 85/85 เมื่อเป็นการเบรีบันเทียบทัศนคติหรือความชำนาญที่ไม่ต้องใช้เวลาในการนัก 80/80 เมื่อต้องการเวลาในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือฝึกฝน 75/75 เมื่อต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านจิตพิสัยหรือทักษะพิสัยเป็นเวลานานและผู้เรียนต้องการเวลาในการฝึกฝนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหาสาระด้านใดก็ไม่ควรตั้งเกณฑ์ E_1/E_2 ไว้ต่ำกว่า 75/75

2) การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ

เมื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะขึ้นเป็นต้นฉบับแล้วต้องนำไปหาประสิทธิภาพ ตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.1) ขั้น 1 : 1 (แบบเดียว) นำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้ว ปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 2.2) ขั้น 1 : 10 (แบบกลุ่ม) นำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้กับนักเรียน 6 – 10 คน คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้ว ปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 2.3) ขั้น 1 : 100 (ภาคสนาม) นำแบบฝึกทักษะที่ผ่านการปรับปรุงแล้วมาทดลองใช้กับนักเรียน ประมาณ 30 -100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

กล่าวโดยสรุปว่า เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะนิยม ตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ (เพชร กิจราชการ. 2544 : 49 – 50) คือ 80/80 85/85 และ 90/90 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาที่นำมาสร้าง นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับ ร้อยละ 2.5 นั้น คือ ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้ คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5/90 หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 % ก็ให้ยอมรับ หากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนด เกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะใหม่ โดยยึดสภาพความเป็นจริงเป็นเกณฑ์ได้ว่า สื่อหรือ นวัตกรรมมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ได้จริงคือ มีค่าตั้งแต่ .05 ขึ้นไป

1.6.2 การหาค่าดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึง ความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนและคะแนนเดิมหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนเมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมา เรามักจะดูถึงประสิทธิผลทางด้านการสอนและการวัดและการประเมินผลทางสื่อนั้น ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนเป็น 2 ลักษณะ คือ การแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนหรือเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกัน ทดลองและกลุ่มควบคุณ ใน การปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะซ้ำไปเป็นเพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลอง ใช้สื่อในการเรียนการสอน ครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67% และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74% ซึ่งเมื่อผลการวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียน ระหว่างกลุ่มที่ 2 ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุไว้ว่า เกิดขึ้นเพราะสิ่งทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดสอบทั้ง 2 กรณีมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียนแตกต่างกัน) ซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มให้สูงสุดของแต่ละกรณี (เพชรยุ กิจระการ. 2546 : 6)

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1 / E_2) เป็นเรื่องเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกระบวนการของสื่อ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เป็นการพิจารณาที่เน้นกระบวนการกับผลลัพธ์ของสื่อการศึกษาที่ใช้ ถ้าหากผู้วิจัยต้องพิจารณาต่อไปว่า แผนการเรียนหรือสื่อที่สร้างขึ้น ยังไม่มีคุณภาพในแง่มุมอื่นอีกหรือไม่ ก็สามารถพิจารณาดูพัฒนาการของนักเรียน คือพิจารณาว่าก่อนและหลังเรียนเรื่องใด ๆ ที่นักเรียนได้พัฒนาหรือมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ หรือเพิ่มขึ้นเท่าไร ซึ่งอาจจะพิจารณาได้จากการคำนวณหาค่า t - test (แบบ Dependent Sample) หรือการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) มีรายละเอียดดังนี้

1. การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยอาศัยการหาค่า t - test (แบบ Dependent Sample) เป็นการพิจารณาดูว่านักเรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ โดยทำการทดสอบนักเรียนทุกคนก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) แล้วนำมาหาค่า

t – test (แบบ Dependent Sample) หากมีนัยสำคัญทางสถิติก็ถือได้ว่า นักเรียนกลุ่มที่ผู้วิจัยกำลังศึกษามีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้ ถ้าผลการทดสอบค่า t – test ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็แสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเชื่อถือไม่ได้

2. การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยอาศัยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) มีสูตรดังนี้

$$\text{คัดนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} X \text{ คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

$$\text{หรือ } E.I. = \frac{P_2 - P_1}{(Total) - P_1}$$

เมื่อ P_1 แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน

P_2 แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน

Total แทน ผลรวมของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

การหาค่า E.I. เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนที่เพิ่มขึ้นนั้น เรียกว่า หาค่าดัชนีประสิทธิผล และเพิ่มให้สื่อความหมายกันง่ายขึ้น จึงแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละ เช่น จากการหาค่าดัชนีประสิทธิผล 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

สูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) จะเขียนในรูป
ร้อยละได้ ซึ่งผลการคำนวณจะได้เท่ากับผลการคำนวณจากคะแนนดิบ สูตรดังนี้

$$E.I. = \frac{\text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนหลังเรียน} - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{100 - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}$$

$$\text{หรือ } E.I. = \frac{P_2 - P_1}{100 - P_1}$$

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับค่า E.I.

1. E.I. เป็นเรื่องของอัตราส่วนของผลต่าง จะมีค่าสูงสุดเป็น 1.00 ส่วนค่าต่ำสุดไม่สามารถกำหนดได้ เพราะมีค่าต่ำกว่า – 1.00 ก็ได้ และถ้าค่าเป็นลบแสดงว่า คะแนนผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน ซึ่งมีความหมายว่า ระบบการเรียนการสอนหรือสื่อที่ใช้ไม่มีคุณภาพ

1.1 ถ้าผลสอบก่อนเรียนของนักเรียนทุกคนได้คะแนนรวมเท่าไรก็ได้ (ยกเว้นได้คะแนนเต็มทุกคน) แต่ผลสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคนทำถูกหมดทุกคน ถ้าหลังเรียนนักเรียนได้คะแนนเต็มทุกคน ค่า E.I. จะเป็น 1.00 เสมอ ไม่ว่าผลการสอบก่อนเรียนจะได้เท่าไรก็ตาม (ยกเว้นคะแนนเต็มทุกคน) หรือกล่าวว่า ผู้เรียนมีความหน้าในเรื่องที่เรียน คิดเป็นร้อยละ 100 หรือบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนตามที่ต้องการ

1.2 ถ้าผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน ค่า E.I. จะเป็นลบ ซึ่งต่ำกว่า – 1.00 ก็ได้ ลักษณะเช่นนี้ถือว่า กระบวนการเรียนการสอนหลังการใช้สื่อดีมเหลว และเหตุการณ์เช่นนี้ไม่น่าจะเกิดขึ้น เพราะค่า E.I. ต่ำหรือเป็นลบ แสดงว่าคะแนนหลังสอบต่ำหรือน้อยกว่าคะแนนก่อนสอบ และก่อนจะหาค่า E.I. ต้องหาค่า E_1/E_2 มาก่อน ค่า E_2 คือ คะแนนผลสัมฤทธิ์จากการเรียนซึ่งจะเป็นค่าเดียวกับคะแนนหลังเรียนของการหาค่า E.I. ดังนั้น หากคะแนนหลังสอบต่ำหรือมากกว่าคะแนนก่อนสอบ ค่า E_2 จะไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด จึงไม่จำเป็นต้องหาค่า E.I. ตามมา แต่ถ้าปรับปั้นรูปแบบหรือสื่อก่อน จนทำให้ค่า E_2 ถึงเกณฑ์ การหาค่า E.I. ก็จะมีค่าสูงไปเอง

1.3 การแปลความหมายของค่า E.I. “ไม่น่าจะแปลความหมายเฉพาะค่าคำนวณได้ว่า นักเรียนมีพัฒนาการขึ้นเท่าไรหรือคิดเป็นร้อยละเท่าไร แต่ควรจะถูกข้อมูลเดิมประกอบด้วยว่า หลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่าไร ในบางครั้งคะแนนหลังสอบเพิ่มขึ้นน้อยเป็นเพียงว่า กลุ่มนั้นมีความรู้เดิมในเรื่องนั้นมากอยู่แล้ว สรุปได้ว่า ค่า E.I. ที่เกิดจากนักเรียนแต่ละกลุ่ม ไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกัน เพราะไม่ได้เริ่มจากฐานของความรู้ที่เท่ากัน ค่า E.I. ของแต่ละกลุ่มก็ควรอธิบายพัฒนาการเฉพาะกลุ่มนั้น”

2. การแปลผล ถ้า E.I. ได้ตารางบทที่ 4 (ผลการวิเคราะห์ข้อมูล) ของวิทยานิพนธ์ (Thesis) หรือการค้นคว้าอิสระ (Independent Study) มักจะใช้ข้อความไม่เหมาะสมทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของ E.I. ผิดจากเป็นจริง เช่น E.I. มีค่าเท่ากับ 0.6240 ก็มักจะกล่าวว่า “ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6240 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.40” ซึ่งในความเป็นจริงค่า E.I. เท่ากับ 0.6240 เพราคิดเทียบจาก E.I. สูงสุดเป็น 1.00 ดังนั้น ถ้าคิดเทียบเป็นร้อยละก็คือ คิดเทียบจากค่าสูงสุดเป็น 100 E.I. จะมีค่า 62.40 จึงใช้ว่า “ค่าดัชนี

ประสิทธิผลเท่ากับ 0.6240 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6240 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.40” (ไม่ใช่นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.40)

3. ถ้าค่าของ E_1/E_2 ของแผนการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและเมื่อหา E.I. พบว่า มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นถึงระดับหนึ่งที่ผู้วิจัยพอใจ หากคำนวณหาต่อกำหนดทันด้วยโดยใช้สูตร $t - test$ (แบบ Dependent Sample) ก็ไม่ได้แปลว่าจะมีนัยสำคัญ (เพราะผู้วิจัยคาดหวังว่า หากสื่อหรือแผนการเรียนมีคุณภาพ ผลการเรียนหลังสอนเมื่อผ่านไปประยะหนึ่ง เช่น ผ่านไป 2 สัปดาห์กับผลการเรียนหลังเรียนจบจะต้องไม่แตกต่างกัน) ลักษณะนี้มักพบในงานวิจัยของนิสิตบอยๆ คือแผนการเรียนหรือสื่อมีค่า E_1/E_2 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่า E.I. ก็สูง แต่ผลการทดสอบความคงทนมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหานี้น่าจะมาจากการเรียนไม่ได้ดีด้วยหรือเป็นหน่วยในการทำข้อสอบอย่างจริงจัง แม้ว่าผู้วิจัยจะมีความรู้สึกว่าสื่อหรือแผนที่ผู้วิจัยใช้จะมีคุณภาพ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนมากหรือมีความตื่นตรา trig ใจต่อบทเรียนมากเท่าไรก็ตาม

1.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.7.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 29) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านในสมรรถภาพของสมอง

ไพบูล หวังวนิช (2526 : 89) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือการสอน จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความตั้งใจของบุคคลว่า เรียนรู้แล้วย่างไร มีความสามารถชนิดใด

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะความสามารถและประสบการณ์ของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนและเป็นผลให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.7.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดดูว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานของการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด เป็นการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพสมอง ซึ่งเป็นผลจากการฝึกอบรมในช่วงที่ผ่านมา ไพบูล หวังวนิช

(2526 : 89) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถวัดได้ 2 แบบคือ วัดตามจุดมุ่งหมาย และวัดตามลักษณะวิชาที่สอน คือ

1) การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปของการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา เป็นต้น การวัดแบบนี้จะต้องใช้ “ข้อสอบภาคปฏิบัติ”

2) การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอันเป็นประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพัฒนาระดับความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ “ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์”

สรุปได้ว่า ใน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ 2 แบบ คือ การวัดด้านปฏิบัติและการวัดด้านเนื้อหา ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย จะได้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ผลสัมฤทธิ์จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.7.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้วซึ่งมักเป็นข้อคำถาม ให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอ (Paper and Pencil Test) กับให้นักเรียนปฏิบัติจริง (Performance Test) แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 พากคือ แบบทดสอบของครูที่สร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน

1) แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่า นักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องที่ตรงไหน จะได้สอนซ่อนเร้นหรือวัดความพร้อมที่จะเข้าบทเรียนใหม่ ตามแต่ที่ครูปรารถนา

2) แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาที่ครูสอนวิชานั้น ๆ แต่ผ่านการทดสอบหาคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีพอจึงจะสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักและเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของ การเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ ได้ จะได้วัดอัตราความของงานของเด็กแต่ละวัย ในแต่ละกลุ่มแต่ละภาคก็ได้ จะใช้สำหรับให้ครูวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ในเด็กแต่ละคนก็ได้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 146 – 147)

บุญชุม ศรีสะอาด (2545 : 53) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลในการเรียนรู้สาระและตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอนนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาจจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัด หรือคะแนนเกณฑ์ สำหรับใช้ตัดสินว่า ผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดหรือครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถใน การจำแนก ผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดี เป็นหัวใจของแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผล การสอบอาจใช้คะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมาย แสดงสถานภาพ ความสามารถของบุคคลนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ สามารถใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนนั้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นแบบทดสอบอิงกลุ่มและเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน

1.7.4 แนวความคิดหรือทฤษฎีที่เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวความคิดที่สำคัญ ได้แก่ การเขียนข้อสอบวัดตามการจัดประเภทจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธศาสนา ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเภท คือ

1) ความรู้ (Knowledge) เป็นเรื่องที่ต้องการรู้ว่า ผู้เรียนระลึกได้ จำข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงได้ เพราะข้อเท็จจริงบางอย่างมีคุณค่าต่อการเรียนรู้

2) ความเข้าใจ (Comprehension) แสดงถึงระดับความสามารถ การแปลความ การตีความ และการขยายความในเรื่องราวและสาเหตุต่าง ๆ ได้ เช่น การจับใจความได้ อธิบาย ความหมายและขยายเนื้อหาได้

3) การนำไปใช้ (Application) ต้องอาศัยความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการศึกษา ของข้อมูลเมื่อต้องการทราบว่าข้อมูลนั้น มีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง ต้องอาศัยและรู้จักปรับเปลี่ยนเพิ่ม แยกแยะความแตกต่าง พิจารณานำข้อมูลไปใช้โดยให้เหตุผลได้

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นทักษะทางปัญญาในระดับสูง จะเน้นการแยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนย่อย ๆ และพยายามมองหาส่วนประกอบที่มีความสัมพันธ์และการจัดรวม บลูม (Bloom) ได้แยกชุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ระดับ คือ การพิจารณา หรือการจัดประเภทองค์ประกอบต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวกับกันระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น และการคำนึงถึงหลักการที่ได้จากการรวมไว้แล้ว

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) การนำเสนอองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แยกแยะกันอยู่ รวมเข้าด้วยกันในรูปแบบใหม่ ถ้าสามารถสังเคราะห์ได้ก็ประเมินได้ด้วย

6) การประเมินค่า (Evaluation) เป็นการใช้เกณฑ์และมาตรฐานเพื่อพิจารณา ว่า จุดมุ่งหมายที่ต้องการนั้นบรรลุผลหรือไม่ การที่ให้นักเรียนสามารถประเมินค่าได้ต้องอาศัย เกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นแนวทางในการตัดสินคุณค่า การตัดสินใจ ๆ ที่ไม่ต้องอาศัยเกณฑ์น่าจะ เป็น 3.5 ลักษณะความคิดมากกว่าเป็นเกณฑ์การประเมินค่า

1.7.5 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชน ศรีสะอด (2545 : 59 -61) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์เนื้อหาและทำตาม กำหนดลักษณะข้อสอบ โดยจะต้องทำการวิเคราะห์ว่า วิชาหรือหัวข้อที่จะสร้างข้อสอบวัดนั้นมีจุดประสงค์การเรียนรู้อะไรบ้าง ทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาว่ามีโครงสร้างอย่างไร จัดเรียงหัวข้อให้ญี่และหัวข้ออยู่ทุกหัวข้อ พิจารณา ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาเหล่านั้น จากนั้นทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร ตารางนี้มี 2 มิติ คือ ด้านเนื้อหา และสมรรถภาพที่ต้องการวัด และพิจารณาว่าจะออกข้อสอบทั้งหมดกี่ข้อ เก็บจำนวนข้อลงในช่องรวมช่องสุดท้าย จากนั้นพิจารณาหัวเรื่องใดสำคัญมากน้อยและเพิ่ม ลำดับความสำคัญลงไป แล้วกำหนดจำนวนข้อที่จะวัดในแต่ละหัวข้อตามลำดับความสำคัญ จากนั้นกำหนดจำนวนข้อในแต่ละช่อง จำนวนข้อสอบที่จะวัดในแต่ละช่องขึ้นอยู่กับว่าเรื่องนั้น ต้องการให้เกิดสมรรถภาพด้านใดมากน้อยกว่ากัน

2. การกำหนดรูปแบบของข้อคำถามและการศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ โดยจะทำการพิจารณาและตัดสินใจว่า จะใช้ข้อคำถามในรูปแบบใด ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบสมรรถภาพต่าง ๆ หลักในการเขียนข้อคำถามศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนข้อสอบเพื่อนำมาใช้เป็นหลักใน

การเขียนข้อสอบ

3. เขียนข้อสอบ เรียนข้อสอบโดยใช้ตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบที่จัดทำไว้ในขั้นที่ 1 เป็นกรอบ ทำให้สามารถออกแบบข้อสอบได้ครอบคลุมทุกหัวข้อเนื้อหาและทุกสมรรถภาพ รูปแบบและเทคนิคในการเขียนข้อสอบที่ศึกษาในขั้นที่ 2

4. ตรวจทานข้อสอบ นำข้อสอบที่เขียนไว้ในขั้นที่ 3 มาพิจารณาบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาถึงความถูกต้องตามหลักวิชา พิจารณาว่าแต่ละข้อวัดในเนื้อหาและสมรรถภาพตามตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือไม่ ภาษาที่ใช้เขียนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย หมายความคือหรือไม่ ตัวถูก ตัวลง หมายความเข้าหลักเกณฑ์หรือไม่ หลังจากพิจารณาบทวนแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัสดุและด้านเนื้อหาสาระพิจารณาข้อมูลพร่องและนำข้อวิจารณ์เหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้หมายความยิ่งขึ้น

5. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบทั้งหมดมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบโดยจัดพิมพ์คำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีทำแบบทดสอบไว้ที่ปกของแบบทดสอบอย่างเป็นระเบียบ และชัดเจน และวางรูปแบบจัดพิมพ์ให้หมายความ

6. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพและปรับปรุงแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะสอบจริงซึ่งได้เรียนในเนื้อหาวิชาที่จะสอบ แล้วนำผลมาตรวจสอบให้คะแนน ทำการวิเคราะห์หากค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบอิงกลุ่ม คัดเลือกเอาข้อที่มีคุณภาพเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการ ถ้าข้อที่เข้าเกณฑ์มีจำนวนมากกว่าที่ต้องการตัดข้อที่มีเนื้อหามากกว่าที่ต้องการ

1.8 ความพึงพอใจในการเรียนรู้

1.8.1 ความหมายของความพึงพอใจ

กู๊ด (ไสว คุณโน. 2546 : 59 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1973 : 161) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากการสนับสนุนและเจตคติของบุคคลที่มีต่อองค์กร

สเตรลล์ และ เซเลส (พระโพธิชัย คำแสน. 2545 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Strouts and Celes. 1960 : 5 – 6) ได้ให้ความเห็นว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกในงานที่ทำ เต็มใจที่จะปฏิบัติให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จีรวัฒน์ กิตติมงคลมา (2543 : 17) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกรัก ชอบ และสุขใจ หรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่ง

นั้น ๆ ซึ่งถ้าบุคคลมีความพึงพอใจต่อสิ่งใดก็จะมีผลให้บุคคลอุทิศแรงกาย แรงใจ และสติปัญญา เพื่อที่จะกระทำในสิ่งนั้น ๆ

สมวงศ์ พงศ์สถาพร (2547 : 59) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง การประเมินสินค้าบริการนั้น ๆ ว่าตอบสนองความต้องการของตนได้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ ถ้าได้ตามที่คาดหวังลูกค้าจะมีความพึงพอใจ ถ้าไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้ตอบแทนลูกค้าจะไม่พอใจ จากความหมายของความพึงพอใจที่มีผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้น พoSrupe ได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติ กิจกรรมในเชิงบวก ดังนี้ ความพึงพอใจในการเรียนรู้ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่ดี มีความชอบใจ และประทับใจการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

1.8.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

การสร้างแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นกับผู้ปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ นับว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะส่งผลถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่าจะสำเร็จมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ มีนักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานไว้ดังนี้

เพชริญ กิจธารา (พระมหาวิชาน ศิริพันธ์. 2547 : 77 – 78 ; อ้างอิงมาจาก เพชริญ กิจธารา. 1989 : 7) ได้กล่าวถึงแนวคิดของแฮทฟิลด์และฮิวส์แมนที่ได้ทำการพัฒนา แนวคิดของนักวิจัยต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานที่ทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ความตื่นเต้น / น่าเบื่อ
2. ความสนุกสนาน / ไม่สนุกสนาน
3. ความโล่ง / ความสลด
4. ความท้าทาย / ไม่ท้าทาย
5. มีความพอใจ / ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย

1. ถือว่าเป็นรางวัล/ไม่เป็นรางวัล
2. มาก/น้อย

3. ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม

4. เป็นทางบวก/เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบของทางด้านการเลื่อนตำแหน่ง

1. ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม

2. เชื่อถือได้/เชื่อถือไม่ได้

3. เป็นเชิงบวก/เป็นเชิงลบ

4. เป็นเหตุผล/ไม่เป็นเหตุผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบของทางด้านผู้นิเทศ/ผู้บังคับบัญชา

1. อญ្តีกลัด/อญ្តีกลด

2. ยุติธรรมแบบจริงใจ/ยุติธรรมแบบไม่จริงใจ

3. เป็นมิตร/ค่อนข้างไม่เป็นมิตร

4. เหมาะสมทางคุณสมบัติ/ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบของทางด้านเพื่อนร่วมงาน

1. เป็นระเบียบเรียบร้อย/ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

2. จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน/ไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงานและ

เพื่อนร่วมงาน

3. สนุกสนานร่าเริง/ดูไม่มีชีวิตชีวา

4. คุณ่าสนใจเอาริงเอาจัง/คุณหนี้อยหน่าย

ไฮอร์เบอร์ก (พระมหาวิชาน ถีระพันธุ์ 2547 : 78 ; อ้างอิงมาจาก Herzberg,

1959 : 113 – 115) ได้ทำการศึกษาถึงค่าวาทุณภูมิที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัยคือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการทำงานซึ่งมีผล ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการทำงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะ ก้าวหน้าในอนาคต สถานะของอาชีพ สภาพการทำงานเป็นต้น

สก็อตต์ (ไสว คุณโน. 2546 : 60 ; อ้างอิงมาจาก Scott, 1970 : 124) ได้เสนอ แนวคิดเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในเชิงปฏิบัติ มีลักษณะดังนี้

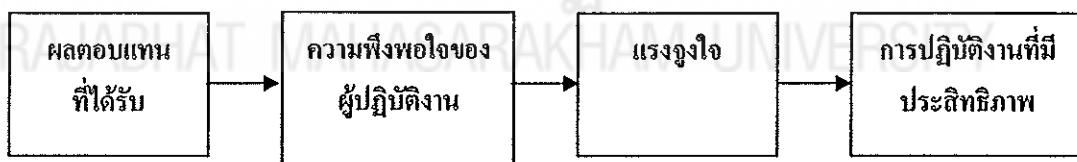
1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารณาส่วนตัว งานนี้จะมีความหมายสำหรับผู้ทำ
2. งานนี้ต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งของภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมีลักษณะดังนี้

- 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
- 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จโดยตรง
- 3.3 งานนี้สามารถทำให้สำเร็จได้

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษาเจิงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน

การตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง ทัศนะตามแนวคิดดังกล่าวสามารถแสดงด้วยภาพประกอบดังภาพ

ภาพประกอบที่ 2 แสดงความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ และสถานการณ์รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียน ให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานจะถูก เชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน โดยการผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นหัวปัจจัย ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนผลตอบแทนหรือรางวัลภายใน เป็นผลทางด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดขึ้น อันส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจและความมั่นใจในตนเอง ตลอดจนการได้รับการยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม่เด็ก ได้รับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียน จะมีความสัมพันธ์กันในทางบวกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากน้อยเพียงใด นั่นคือ สิ่งที่ครูผู้สอนจะดำเนินถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ใน การเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

1.8.3 การวัดความพึงพอใจ

บริษัท ราชภัฏราชนครินทร์ (สระบุรี รัตตัญญู. 2547 : 34-35 ; สำเนา) และ บริษัท ราชภัฏราชนครินทร์ (สระบุรี รัตตัญญู. 2535 : 14) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดความพึงพอใจในงานไว้ดังนี้

1. เพื่อจะได้เข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางด้านส่วนบุคคล ด้านงาน ด้านการจัดการที่เกี่ยวกับความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการทำงาน
2. เพื่อจะได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับ การปฏิบัติงานว่าอะไรเป็นสาเหตุให้คนทำงานได้ดี
3. เพื่อให้เข้าใจถึงหน่วยงานลักษณะใดที่คนพึงพอใจและไม่พอใจ รวมทั้ง เกี่ยวกับการจัดการและการบริการหน่วยงานนั้น
4. เพื่อให้เข้าใจถึงผลจากการไม่พึงพอใจ เช่น การขาดงาน ลางาน และ

การออกงานงาน รวมทั้งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาต่อ การจัดสวัสดิการบริการ ต่างๆ ว่าจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับการทำงานได้อย่างไร

ภณิตา ชัยปัญญา (ประภาพันธ์ พลายจันทร์ 2546 : 7 – 8 ; อ้างอิงจากภณิตา ชัยปัญญา 2541) ได้กล่าวว่าการวัดความพึงพอใจในนี้ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดค่าตอบให้เลือก เลือกตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจตามความพอใจในด้านต่างๆ

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกทางการพูดจา ศรีษะ ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจมีขอบเขตจำกัดอาจมีความคลาดเคลื่อนขึ้น ถ้าบุคคลแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมชาติของการวัดโดยทั่วๆ ไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนาแบบฝึกหัดภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านท่าอนยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยใช้กลวิธีต่างๆ ของนักวิจัยหลาย ๆ ท่าน ดังต่อไปนี้

2.1 งานวิจัยในประเทศไทย

นิมิตร เพชรจำนงค์ (2547 : 100) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแผนและแบบฝึกหัดภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องรามเกียรติ์ ตอนสุครีพหักษ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า แผนและแบบฝึกหัดภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ $80.60/80.13$ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ $80/80$ ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนและแบบฝึกหัดภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 0.73 ค่อนข้างเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาทางด้าน

การเรียนรู้สูงขึ้นร้อยละ 73 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย เรื่องรำเกียรติ ตอนสุครีพหักษ์ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย

สุขุมalien (2547 : 87 - 88) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย เรื่องไชยเชษฐ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย เรื่องไชยเชษฐ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.50/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย เรื่องไชยเชษฐ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 0.73 หมายความว่า นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 73 หลังเรียนไปแล้ว 15 วัน ทดสอบใหม่จากแบบทดสอบวัดผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 0.67 แสดงว่า นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมตามแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย เรื่องไชยเชษฐ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย

บรรจง จักรพันธ์ (2547 : 97) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.45/82.52 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 0.6029 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 60.92 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ปิยะกรณ์ สร้อยราช (2547 : 62 – 65) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หากชนิดประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเบริญเทบงผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 25 คน โรงเรียนบ้านกล้วยกวาง จังหวัดศรีสะเกษ เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลลัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

และทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ $87.70/84.13$ มีผลลัพธ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฉุติภาณุน พศบวรตน์ (2545 : 84) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่องเจ้าตุนผู้มีความสุข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โดยได้สร้างและพัฒนาแผนการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะพร้อมแบบทดสอบทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องเจ้าตุนผู้มีความสุข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างและพัฒนาที่ชัดเจนผ่านการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมมาก เมื่อนำเครื่องมือที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 แล้ว นักเรียนมีพัฒนาทางการเรียนรู้ในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนดีขึ้น

นิพาพร วงศ์คลา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาด้านควันเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $80/80$ และเพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาโนไทร์โภคศรีสุวรรณ จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 กลุ่มโรงเรียนครึ่งงด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนุกดาหาร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาด้านควันได้แก่ แบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก 10 ชุด แบบทดสอบท้ายแบบฝึกทักษะจำนวน 10 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ผลการศึกษาด้านควัน พบว่า แบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ $89.17/83.39$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ $80/80$ ที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.68 ซึ่งหมายความว่า แบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทยดูดีที่จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นร้อยละ 68

นิตราดาว คำภูษา (2545 : 68) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทยเรื่องการอ่านและการสะกดคำยากของหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แบบฝึกทักษะภาษาไทยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ $82.80/81.86$ ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทยเท่ากับ 0.61 คือนักเรียนมีความรู้เรื่องการอ่านและการสะกด

คำยกระดับขึ้นร้อยละ 61

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เบชาร์ด (Bouchard, 2002 : 541 – A) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากความผิดพลาดในการอ่านสะกดคำแม่ว่าเขามีความพยายามอย่างมากระหว่างการอ่านและการสะกดคำ แต่การปฏิบัติการอ่านและสะกดคำของนักเรียนก็มักจะยังแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์พบว่า การปฏิบัติงานการอ่านของนักเรียนคือกว่าการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญและพบว่า มีผลของรายงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียน ต่อไปพบว่า ความผิดพลาดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรธุรกิจที่เหมือนกันในทุกงานในที่สุด จากการศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำของทักษะชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครูพบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนในผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำแต่ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจในการสอน

เฟย์ (Fay, 2004 : 1452) ได้ศึกษาเครื่องมือในการอ่านออกเสียง ได้ที่เกี่ยวกับความสามารถในการสะกดคำ สำหรับเด็ก ๆ ที่มีอายุตั้งแต่ 6 ขวบถึง 7 ขวบครึ่ง การเปิดเผยการอ่านออกเสียงได้ ถูกพิจารณาว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอน เพราะมันเป็นความจำเป็นต่อทักษะการอ่านและการเขียน

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์การอ่านออกเสียง ได้ มีความสำคัญต่อความสามารถในการสะกดคำในนักเรียนระดับหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้องในการอ่านออกเสียง
2. ความสามารถในการอ่าน
3. การศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบในการพูด
4. ระดับการศึกษาของพ่อ – แม่
5. สถานะทางสังคม
6. อายุ
7. คู่ห้องเรียน และการสอดแทรกการอ่าน

นักเรียนจำนวน 80 คน จากโรงเรียนในทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐโอไฮโอเข้ารับการตรวจสอบในครั้งนี้ นักเรียนที่เข้าร่วมแต่ละคนจะได้รับการประเมินอย่างหลากหลายผลการตรวจสอบซึ่งให้เห็นว่า ระบบการอ่าน การสะกดคำ เสียงต่ออักษร

มีความสำคัญต่อความสามารถในการสะกดคำของเด็กอายุตั้งแต่ 6 ขวบถึง 7 ขวบครึ่ง

สตรัคเมเยอร์ (Struckmeyer. 2005 : 107) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการประมวลผลคำ และคำนับออกล้วงหน้า สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเขียนด้วยมือ จุดประสงค์ของโครงการนี้ คือ การค้นหา ตรวจสอบประสิทธิผลของการประมวลคำทั้งที่เป็นคำเดียวหรือส่วนที่เป็นเนื้อหา ในการพัฒนาทักษะการเขียน การสื่อสารของนักเรียนที่มีด้านการเขียนด้วยมือ

โครงการนี้รูปแบบกรรมวิธีเฉพาะวิชาเดียวกับนักเรียนอายุ 10 ปี ถึง 11 ปี ที่โรงเรียนรรถพากพางด้านการเรียน 3 อายุ ระหว่างระยะขั้นต้น นักเรียนเขียนเรื่องราวด้วยมือ ต่อมานักเรียนก็จะถูกสอนโดยการใช้เครื่องพินพ็อกใน การประมวลผลคำและคำที่บอกล้วงหน้า ระหว่างระยะขั้นสุดท้าย นักเรียนก็จะถูกสอนการเขียนเรื่องด้วยมือ ประมวลผลคำ และคำนับออกล้วงหน้า ข้อมูลการตรวจสอบจะรวม จำนวนผู้รวมของการเขียนเนื้อหา ความเร็วของ การเขียนคำต่อหน้าที่อ่าน่าย การสะกดคำ

ทั้งการอ่านออกและการสะกดคำได้พัฒนาด้วยการใช้การประมวลคำและคำนับออกล้วงหน้าสำหรับนักเรียนทั้งสาม ความขาวของเรื่องการพัฒนาปรับปรุงการประมวลผลคำสำหรับนักเรียน 1 คน ระดับการเขียนเริ่วขึ้นสำหรับการเขียนด้วยมือกับนักเรียนทั้งสาม

สรุปได้ว่า การเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนคำ เรียงลำดับพัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดได้ถูกต้อง และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ประโยชน์ได้ ขณะนี้ ครุภารัชคกิจกรรมในการสอนเขียนสะกดคำให้นักเรียนเกิดความรู้และสนุกสนาน มีทักษะที่คิดต่อวิชาภาษาไทย โดยการจัดทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยากที่น่าสนใจและช่วยให้นักเรียนอยากรีบเรียน แบบฝึกเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ดังนั้น แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก จึงมีส่วนช่วยทำให้ผลลัพธ์ที่ทางการเรียนสูงขึ้นได้